

Místní národní výbor Mezholezy (Horšovský Týn)

1946 - 1990

Inventář

EL NAD č.: 293

AP.: 276

Miroslava Bauzová

Horšovský Týn 2009

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního souboru	4
II. Vývoj a dějiny archivního souboru	8
III. Archivní charakteristika archivního souboru	9
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru	9
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky	10

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury	11
Příloha č. 2: Seznam použitých zkratk	12
Příloha č. 3: Pořádací schema	13

Inventární seznam	17
--------------------------	----

Tiráž	20
--------------	----

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Obec Mezholezy (německy Meßhals) leží asi 14 km severně od Horšovského Týna. V letech 1869 - 1960 byla obcí v okrese Horšovský Týn, od poloviny roku 1960 je samostatnou obcí v okrese Domažlice. Roku 1930 v Mezholezích žilo 152 obyvatel ve 26 domech, roku 1950 94 obyvatel ve 26 domech. Počet obyvatel v roce 1980 zůstal na 94 ve 27 domech a při posledním sčítání obyvatelstva v roce 2001 bylo zjištěno, že trvale žijících obyvatel v obci je 121 ve 28 domech.

V pohraničních oblastech s většinou státně nespolehlivého obyvatelstva byly ustavovány místní správní komise mající tutéž pravomoc jako místní národní výbory. Tak tomu bylo i v Mezholezích, kde po skončení 2. světové války tvořili převážnou část obyvatel občané německé národnosti, kteří byli odsunuti a jejich majetek byl zkonfiskován. Následné osídlení bylo dokončeno roku 1946 hlavně volyňskými Čechy a demobilizovanými vojáky československého armádního sboru v tehdejší Sovětském svazu. Obec byla spravována Místní správní komisí v Mezholezích, která byla zvolena na schůzi všech českých občanů obce dne 30. 1. 1946. Předsedou byl zvolen Václav Vaníček, místopředsedou František Faist, pokladníkem Rudolf Valeš, zásobovacím referentem Josef Vencel a členy Václav Kovalčuk a Vladimír Miller. Další působení místní správní komise není v SOkA Domažlice možné zmapovat.

Už za druhé světové války se objevila idea vytvoření nových institucí v oblasti místní správy. Národní výbory, jak byly nové instituce nazvány, měly ve své činnosti spojit prvky státní správy a samosprávy. V tomto ohledu se také rozcházely představy o jejich budoucím fungování.

Jako prozatímní orgány veřejné správy ve všech oborech byly národní výbory definovány v ústavním dekretu prezidenta republiky o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění č. 18/1944 Úředního věstníku čsl. ze dne 4. prosince 1944. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci měla stanovit vláda prostřednictvím svého nařízení. Tím bylo nařízení vlády č. 4/1945 Sb. z 5. května 1945, o volbě a pravomoci národních výborů, a dále vládní nařízení č. 44/1945 Sb. ze 7. srpna 1945, kterým se mění vládní nařízení č. 4/1945 Sb. a vyhláška ministerstva vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů.

Národní výbory, které mezitím začaly často neformálně na osvobozeném území vznikat, měly být v co nejkratší době obnoveny jako zastupitelské orgány a orgány veřejné správy podle zásad československých volebních řádů. Přesto se však řádné volby do národních výborů nekonaly. Národní výbory měly ve svém obvodu spravovat všechny veřejné záležitosti, pokud tyto nebyly spravovány jiným veřejným orgánem. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoc, kterou mělo podle dosavadních pravomocí obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta. Obecní zastupitelstvo dnem ustavení místního národního výboru zaniklo.

Přesný datum vzniku Místního národního výboru Mezholezy není možné na základě písemností uložených v SOkA Domažlice stanovit. První zmínku o MNV nacházíme v kartotéce členů místních národních výborů uložené ve fondu ONV Horšovský Týn z roku 1947.

Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě, byla uplatňována podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. V kompetenci národních výborů byla evidence obyvatelstva, spolkové a shromažďovací záležitosti, věci státního občanství, dohled nad živnostenskými záležitostmi, školstvím, zdravotní a sociální péčí, správa obecního majetku.

Vnitřní organizaci stanovil Prozatímní organizační řád místních národních výborů schválený v září 1947. Ten rozlišoval národní výbor jako volený sbor (složky národního výboru – rada, předseda, referenti a komise) a úřad národního výboru, který většinou tvořil personál bývalého obecního úřadu. Hlavním orgánem bylo plénium, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce a volilo další orgány národního výboru, především radu. Ta vykonávala rozhodnutí pléna, měla i určité rozhodovací pravomoci a řídila zaměstnance národního výboru. Jako poradní orgány rady byly plénem voleny komise národního výboru, jejichž působnost se vztahovala na celou obec. V každé obci musela být zřízena finanční komise, roku 1947 byly

zřizovány mimořádné vyživovací komise. V komisích mohli zasedat i nečlenové národního výboru. Na základě systemizačního plánu mohl místní národní výbor zaměstnávat obecní zaměstnance.

Původní složení místních národních výborů bylo výsledkem politického vlivu v obci, to se měnilo během roku 1945 podle paritního zastoupení politických stran. Na základě vládního nařízení č. 120/1946 Sb., ze dne 27. 5. 1946, o obnovení národních výborů na podkladě výsledků voleb do Ústavodárného Národního shromáždění, bylo podle těchto voleb složení Místního národního výboru Mezholezy následující: předseda národního výboru Evžen Miler, pokladník Rudolf Valeš, zásobovací referent Josef Vencel, rostlinářský a lékařský referent Václav Kovalčuk a členové Václav Miler, František Faist, Vladimír Miler, Bohuslav Komárek.

Na základě zákona č. 213/1948 Sb. z 21. července 1948, o úpravě některých poměrů na ochranu veřejných zájmů, byly dodatečně legalizovány personální čistky, ke kterým došlo po únoru 1948. Ústavní zákon č. 150/1948, Ústava Československé republiky, stanovil, že národní výbory jsou nositeli a vykonavateli státní moci. Samospráva postupně zanikala a činnost národních výborů byla postátněna. Vládním nařízením č. 14/1950 Sb. ze dne 28. února 1950, o organizaci místních národních výborů, se Místní národní výbor Mezholezy zařadil podle počtu obyvatel mezi národní výbory I. kategorie a volby do něj proběhly na veřejné schůzi dne 31. 5. 1950. Do funkce předsedy byl opět zvolen Evžen Miler, do funkce finančního referenta František Faist, školského a osvětového referenta, referenta tělesné výchovy, referenta práce a sociální péče Václav Kovalčuk, a do funkce hospodářského a zásobovacího referenta Jaroslav Sekot, zemědělského referenta Josef Mašek, vyživovacího referenta Josef Vencel. Řadovými členy MNV Mezholezy byli zvoleni Jan Mašát, Theofil Miler, Václav Mašát, Václav Miler, Bohuslav Komárek, Jaroslav Miler, Anna Faistová, Václav Mařík a předsedkyně výboru žen Františka Vořechovská.

V menších obcích rozhodovala rada ve sboru a jen výjimečně se vyskytli referenti. Nyní byla zřízena funkce tajemníků i u místních národních výborů, kde se stali pomocníky a výkonnými orgány předsedy. Místního tajemníka ustanovovalo plenární zasedání MNV a ve funkci jej potvrzoval předseda ONV. Vládním nařízením č. 119/1951 Sb. ze dne 11. prosince 1951, o tajemnicích místních národních výborů, byli místní tajemníci ustanovováni u všech místních národních výborů, výjimečně mohlo mít se souhlasem KNV několik místních národních výborů jednoho společného místního tajemníka.

Podle vyhlášky ministerstva vnitra č. 369/1950 Ú. 1. ze dne 16. 6. 1950 svoji činnost zastavily mimořádné vyživovací komise. Pracovními orgány plenárního zasedání (termín plenární zasedání nahradil termín plenární schůze) byly komise. Místní národní výbory I. a II. kategorie zřizovaly tyto stálé komise: zemědělskou, finanční, pro kulturu, osvětu a zdravotnictví, pro výstavbu obce a výjimečně pro místní hospodářství. Navíc mohly být zřizovány komise podle místních podmínek a dočasných potřeb.

V roce 1954 byl přijat ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákon č. 13/1954 Sb., o národních výborech, a č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, na jehož základě proběhly 16. 5. 1954 první volby do národních výborů. O výsledcích voleb a volbách samotných v Mezholezích nelze dohledat žádnou informaci.

Dosud byli členové národních výborů jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté. Místní národní výbory ve svém obvodu organizovaly a řídily hospodářskou, kulturní a společenskou výstavbu. Nově bylo orgánem státní moci plenární zasedání, orgánem státní správy rada. Referentský systém byl zrušen. Rozhodnutím krajského národního výboru mohl být zřízen i jeden místní národní výbor pro víc obcí. Místní národní výbory se měly scházet ke svým zasedáním nejméně jednou za měsíc, na nich projednávaly úkoly celostátního a místního významu, zejména roční plány rozvoje hospodářství obce, rozpisy plánů výroby a výkupu a kontrolu jejich plnění, rozpočty, účetní výkazy a závěrky, zajištění zemědělských prací, rozvoj JZD, plnění dodávek, otázky zásobování a poskytování služeb obyvatelstvu, rozvoje kulturního života a zdravotní péče.

Rada místního národního výboru zajišťovala plnění úkolů podle usnesení místního

národního výboru, usnesení národních výborů vyšších stupňů a jejich rad a podle směrnic vlády. Na svých schůzích projednávala úkoly rozvoje zemědělské výroby, hodnotila plnění kvót zemědělského výkupu, stav služeb obyvatelstva a kulturního života v obci. Přípravovala program a návrhy usnesení pro zasedání místního národního výboru a předkládala mu zprávy o své činnosti, organizovala socialistické soutěžení. Na pomoc si rada mohla zřizovat pomocné komise jako své poradní orgány. Radu místního národního výboru tvořili předseda, jeho náměstek, tajemník a další členové rady.

Povinností tajemníka bylo pomáhat předsedovi místního národního výboru při organizování činnosti, vyhotovovat zápisy ze zasedání MNV a schůzí rady, vést evidenci členů MNV a evidenci usnesení. Byl zodpovědný za vedení evidencí půdy, hospodářských zvířat, za účetní a jiné předepsané evidence a vykonával administrativní práce, pokud je neobstarával jiný pracovník.

Pracovním a kontrolním orgánem plenárního zasedání byly stálé komise, které neměly rozhodovací pravomoc a byly odpovědné přímo národnímu výboru. Byly voleny z členů místního národního výboru. Převážně byly zřizovány zemědělské, finanční a kulturní komise.

V Mezholezích v letech 1955 - 1957 funkci předsedy vykonával František Faist a funkci tajemníka Ladislav Fait.

Vládním nařízením č. 64/1957 Sb., o místní bezpečnosti, byla působnost místních národních výborů rozšířena o místní záležitosti veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku. Vládním nařízením č. 6/1958 Sb., ze dne 14. 3. 1958, o změnách působnosti v oboru občanské kontroly obchodu a provozoven, byla na výkonné orgány místních národních výborů přenesena činnost a jmenování občanských kontrolorů.

Volbám v květnu 1957 předcházela novelizace zákonů o národních výborech (zákon č.10/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech), která změnila počty jejich členů tak, že na místní úrovni jich přibýlo na úkor okresních národních výborů. V obcích do 400 obyvatel měly mít místní národní výbory 9 až 11 členů - podrobněji to určoval zákon č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů a podle kterého v Mezholezích došlo v tomto roku k volbám dne 30. 5. s výsledky: předseda MNV - Josef Mašek, tajemník - Ladislav Fait, člen rady - Václav Vaníček, předseda zemědělské komise - Evžen Miler, finančně rozpočtové komise - František Faist a kulturně školské a zdravotní komise - Anna Průchová. Dne 10. 2. 1958 Ladislav Fait odstoupil z funkce tajemníka a na jeho místo byl plénum MNV Mezholezy jednohlasně zvolen František Faist. V roce 1959 při MNV pracovala bezpečnostní komise v čele s Františkem Faistem.

Výrazné změny ve vývoji národních výborů představoval rok 1960. Ústavní zákon č. 35/1960 Sb., o změně ústavního zákona o volbách do Národního shromáždění a o volbách do Slovenské národní rady a ústavního zákona o národních výborech, předcházela novému územnímu uspořádání státu, které bylo kodifikováno zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění státu. Ten stanovil, že z důležitých společenských zájmů, zejména pro další rozvoj zemědělské výroby a pro hospodářskou a kulturní výstavbu obcí, lze vytvořit, zrušit nebo sloučit obce nebo provést změnu jejich území. Pro MNV Mezholezy se však nic nezměnilo, zůstal i nadále samostaný. Podle zákona č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů, se do nich volili poslanci (dříve členové) na čtyřleté volební období. Poslanci do MNV Mezholezy byli zvoleni dne 25. 6. 1960 v tomto složení: předseda - Josef Mašek, místopředseda - Amálie Ackermannová, tajemník - František Faist, předseda zemědělské komise - František Křesina, předseda finanční komise - František Faist, předseda školské, kulturní, sociální a zdravotní komise - Amálie Ackermannová a předseda komise pro místní výstavbu - Václav Vaníček.

Vládní nařízení č. 71/1960 Sb., z 10. 6. 1960, o rozšíření pravomoci a odpovědnosti národních výborů a o uspořádání a činnosti jejich orgánů, stanovilo hlavní úkoly místních a městských národních výborů obecně a pro jednotlivé úseky jejich činnosti. Všechny úkoly, pokud nebyly vyhrazeny plénu nebo radě MNV, řešily a zabezpečovaly komise národního výboru. Místní národní výbory zřizovaly zpravidla komisi plánovací, finanční, zemědělskou, školskou a kulturní, pro služby a místní výrobu, pro výstavbu a ochranu veřejného pořádku, v menších obcích pak

zpravidla společnou plánovací a finanční komisi.

Od června roku 1962 vystřídal Františka Faista ve funkci tajemníka MNV Mezholezy Jakub Karásek. Dne 7. 5. 1963 byl z funkce odvolán a nahrazen Janem Růžičkou, který funkci vykonával do 17. 1. 1964, kdy se tajemníkem národního výboru stal opět František Faist. V té době určitou činnost vykazovala komise pro sociální pojištění pod vedením Josefa Maška.

Zákon č. 65/1965 Sb., o národních výborech, poskytoval právní základ k dalšímu rozšíření pravomoci a odpovědnosti NV a vymezoval okruh hospodářství, za jehož řízení národní výbory zodpovídaly. MNV měly zřizovat a spravovat podniky a zařízení poskytující služby obyvatelstvu. Zabezpečovaly zemědělskou výrobu, staraly se o výkup zemědělských výrobků, rozvoj služeb a místní výroby. Odpovídaly za bytovou politiku obce, spravovaly školská, kulturní a jiná zařízení a vyřizovaly běžné záležitosti občanů.

Krajský národní výbor mohl určit, ve kterých obcích městského charakteru bude podle tohoto zákona působit městský národní výbor (dosud jen v krajských městech). Se souhlasem KNV mohl být zřízen jeden místní národní výbor i pro několik obcí.

Úkoly MNV na úseku sociálních věcí stanovila vyhláška č. 108/1964 Sb., z 8. 6. 1964, o působnosti národních výborů ve věcech sociálního zabezpečení.

Zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech, který s několika změnami platil až do roku 1990, vycházel z dosavadního vývoje právního řádu a posiloval postavení NV v jejich územních obvodech. Vymezoval jejich vzájemné vztahy k jiným územním a ústředním orgánům a zaváděl nové vztahy v oblasti řízení národního hospodářství a označil je za orgány socialistické státní moci a správy v krajích, okresech a obcích. K tomu ovšem připojil ještě konstatování věcně nesmyslné, podle kterého byly národní výbory "státní orgány, které mají ve své činnosti samosprávný charakter". Počty poslanců a členů rady byly stanoveny podle velikosti obcí. Od roku 1967 se zvýšil minimální počet poslanců i u malých obcí na 11 a počet členů rady zůstal nezměněn.

Na úseku služeb a místní výroby mohly místní národní výbory zřizovat a spravovat podniky a rozpočtové organizace komunálních služeb, provozovny místní výroby stavebních hmot a neplánované drobné provozovny.

Po roce 1967 došlo i k četným ústavním změnám. Ústava z roku 1960 byla podstatně pozměněna zákonem č. 143/1968 Sb., o československé federaci, ústavním zákonem č. 125/1970 Sb. a ústavním zákonem č. 43/1971 Sb. Volební období NV bylo stanoveno na 5 let.

V roce 1968 tajemník František Faist zemřel a na jeho místo byl zvolen Stanislav Faist. Ten byl na veřejné schůzi MNV dne 17. 4. 1969 z funkce odvolán (poslancem MNV zůstal i nadále) a nahrazen jednohlasně zvoleným Evženem Milerem. Jako předseda MNV Mezholezy i nadále pracoval Josef Mašek (též předseda zemědělské komise) a členy rady byli zvoleni Evžen Miler a Bohuslav Němec.

Na ustavující schůzi Místního národního výboru v Mezholezích dne 27. 12. 1971 proběhly podle zákona ČNR č. 57/1971 Sb., kterým se mění zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech (nově stanovil podle počtu obyvatel minimální počty poslanců místních a městských národních výborů) volby do pléna a rady MNV. Předsedou byl opět zvolen Josef Mašek a tajemníkem opět Evžen Miler. Členy rady se dále stali Theofil Miler, Václav Miler a Jiří Karban. Předsedou pořádkové komise se stal Jiří Valeš.

Po smrti předsedy MNV Josefa Maška v lednu roku 1974 byl na jeho místo na schůzi pléna dne 19. 1. 1974 jednomyslně zvolen dosavadní tajemník Evžen Miler a novým tajemníkem Jiří Karban.

Od počátku roku 1975 probíhaly společné schůze funkcionářů MNV Mezholezy a MNV Buková, na kterých se projednávalo sloučení obou místních národních výborů. S účinností od 1. 7. 1975 ke sloučení MNV Mezholezy s MNV Buková ve společný Místní národní výbor Mezholezy došlo. Obec Buková se stala částí obce Mezholezy. Dne 10. 7. 1975 bylo svoláno slučovací plenární zasedání MNV Buková a Mezholezy, kde došlo k obsazení vedoucích funkcí nového místního národního výboru. Na návrh Základní organizace Komunistické strany Československa byl zvolen předsedou Evžen Miler, tajemníkem Jiří Karban, předsedou komise pro ochranu veřejného pořádku Jiří Valeš a členy rady MNV Theofil Miler, Václav Miler, Václav Kocek,

Antonín Juna, Josef Kocek.

Dne 17. 11. 1976 plenární zasedání MNV Mezholezy zvolilo podle ustanovení § 39 odst. 2, písm. ch, zákona č. 69/67 Sb., o národních výborech poslance Evžena Milera předsedou MNV, poslance Jiřího Karbana tajemníkem, Václava Milera členem rady, Josefa Kocka členem rady, Václava Kocka členem rady a poslance Bohuslava Junu předsedou komise pro ochranu veřejného pořádku.

Roku 1981 proběhly v Mezholezích další volby do místního národního výboru a dne 29. června 1981 na prvním ustavujícím plenárním zasedání i volby do rady a pléna MNV. Podle zákona č. 69/67 Sb. byli opět zvoleni Evžen Miler předsedou a Jiří Karban tajemníkem MNV. Dále byla zřízena rada MNV a komise pro ochranu veřejného pořádku o stejném složení jako v minulém volebním období. Nově byla ustanovena finanční komise se členy: Františka Faistová, Růžena Dufková, Vladislav Miler.

Výrazných změn v obsazení funkcí se MNV Mezholezy dostalo po volbách dne 11. 6. 1986. Předsedou národního výboru se stal Jiří Karban, tajemníkem Jaroslav Miler, členy rady Václav Kocek, Růžena Dufková, Václav Miler. Předsedou finanční komise zůstává Františka Faistová a předsedou komise pro ochranu veřejného pořádku byl zvolen Vladislav Miler. V tomto složení MNV Mezholezy pracoval až do roku 1990.

Působnost MNV jako základního článku územní organizace státní správy a státní moci byla upravena přijetím zákonů ČNR č. 49/1982 Sb. a č. 137/1982 Sb. V obcích, které na návrh ONV určil krajský národní výbor jako střediskovou obec, působil místní národní výbor s rozšířenou působností. Nově byly stanoveny minimální počty poslanců u místních národních výborů ve střediskových obcích. Na návrh KNV mohla vláda rozhodnout, ve které střediskové obci bude působit městský národní výbor. Integrace místních národních výborů probíhala jednak slučováním obcí, kdy se bývalé obce staly místními částmi integrované obce, jednak sdružováním, kdy si sdružené obce ponechaly územní samostatnost a vlastní označení (společný MNV pro několik obcí).

Za orgány národních výborů zákon pokládal plénum, radu, komise, správní komise, odbory a zvláštní orgány. Hlavním orgánem zůstalo plenární zasedání s vymezenou výhradní působností. Rada zůstala hlavním výkonným orgánem se všeobecnou působností. Vykonávala rozhodnutí pléna a také rady národního výboru vyššího stupně. Předseda NV řídil zasedání pléna a rady, spolu s tajemníkem podepisoval usnesení, navenek národní výbor reprezentoval. Ve střediskových obcích zřizovaly MNV na základě vládního doporučení komise, které se měly znovu více specializovat na své iniciativní a kontrolní poslání vůči organizacím, které NV řídil a spravoval. Jejich výkonné funkce byly omezeny na ty záležitosti, které jim určilo plénum.

Místní národní výbory řídily mateřské a základní školy, knihovny a další kulturní zařízení, místní komunikace, komunální služby, prováděly opatření k zásobování, vedly evidenci obyvatelstva, spadalo pod ně bytové hospodářství, ochrana lesů a půdy a také rostlinná a živočišná výroba, také mohly založit státní podnik. Jejich vyjádření si navíc musely vyžádat všechny jiné státní orgány při svých krocích dotýkajících se občanů dané obce.

Na změněnou politickou situaci po roce 1989 reagovala řada zákonů vydaných roku 1990, která postupně vedla k ukončení existence soustavy národních výborů v našem státě. Podle ústavního zákona č. 14/1990 Sb., o odvolání zastupitelských sborů a volbě nových poslanců NV, bylo změněno složení národních výborů na základě politické dohody orgánů Národní fronty s Občanským fórem. Ústavním zákonem č. 294/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, a ústavní zákon č. 143/1960 Sb., o československé federaci, kterým se zkracuje volební období NV na 4 roky, se základem místní samosprávy v Mezholezích stala obec. Ustanovení o národních výborech bylo nahrazeno ustanovením o místní samosprávě a volební období Místního národního výboru Mezholezy bylo ukončeno dnem voleb do zastupitelstva obce, které se uskutečnily 24. 11. 1990. Po vydání zákona ČNR č. 367/1990., o obcích (obecním zřízení), Místní národní výbor Mezholezy zanikl.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

První záznam o předání archivního materiálu MNV Mezholezy do SOkA Domažlice v Prvotní evidenci archiválií SOkA Domažlice pochází z roku 1953. Podle protokolů o předání archiválií uložených v SOkA Domažlice ve spisu o fondu MNV Mezholezy byly další písemnosti archivního fondu předány: dne 8. 7. 1971, dne 17. 10. 1990, dne 9. 5. 1996 a dne 23. 8. 2000. Ve všech případech se jednalo o neuspořádaný materiál v rozsahu z let 1953 - 1990. Poslední protokol o předání písemností do SOkA Domažlice pochází ze dne 12. 5. 2008 a předmětem předání byly spisy z let 1965 - 1990. Podrobnější informace o předání písemností se nedochovaly.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Archivní soubor Místní národní výbor Mezholezy je uzavřeným fondem, obsahujícím písemnosti, které vznikly v letech 1946 - 1990.

Podací protokol se dochoval pouze jeden z let 1957 - 1988 a má formu zápisů došlých a odeslaných písemností zaznamenaných chronologicky za sebou tak, jak přicházely a byly odeslány z úřadovny MNV. Většina takto zapsaných spisů se nedochovala, ty zachovalé jsou mezerovité, neúplné a velmi zřídka opatřené prezentačním razítkem, na kterém je vyznačen pouze datum přijetí a číslo jednací.

Z dochovaných archiválií je zřejmé, že v době svého vzniku nebyly u původce fondu důsledně evidovány a ukládány podle platných spisových plánů. Ukládací znaky nebyly na písemnostech vyznačovány, proto bylo při jejich pořádku použito umělé pořádací schéma.

V roce 1961 byl archivní soubor uspořádán Janem Kvíderou nevyhovujícím způsobem podle umělého pořádacího schématu. To vycházelo ze spisového plánu pro místní národní výbory vydaného Českým zemským ústředím v Praze v roce 1948. V roce 1991 fond pořádala Iva Záhořová podle umělého pořádacího schématu, vytvořeného na základě Ukládacího a skartačního plánu pro MNV, vypracovaného podle instrukce MV ČSR č. 12/1987 (Věstník vlády ČSR pro národní výbory 1987, část 7), a podle výsledku průzkumu spisové agendy na MNV Jesenná v roce 1987, v okrese Gottvaldov, dnes Zlín. Vzhledem k původní koncepci SOkA Domažlice vytvořit z fondů místních národních výborů okresu Domažlice do roku 1960 skupinový inventář a dále s ohledem na předchozí pořádací práce bylo ponecháno zpracování fondu podle výše uvedeného schématu (viz příloha č. 3). V roce 2006 fond revidovala a k vydání ve skupinovém inventáři připravovala Lenka Strádalová. V roce 2009 archivní soubor prošel konečnou úpravou podle Metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni č. j. SOAP/006-3120/2007 a byla vytvořena archivní pomůcka pro samostatný inventář.

Podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, byly písemnosti zařazeny do dvou kategorií. Do první kategorie byly zařazeny zápisy ze schůzí pléna a rady a kronika obce. Ostatní písemnosti byly zařazeny do kategorie druhé. Fyzický stav archivního souboru je dobrý, proto nejsou nutné konzervátorské ani restaurátorské zásahy. Jazykem fondu je čeština.

Při pořádku a inventarizaci archivního fondu byla provedena vnitřní skartace písemností. Bylo celkem vyřazeno 0,17 bm písemností. Spisy byly vyřazeny protokolem o vyřazení dokumentů ve vnitřní skartaci ze dne 30. 4. 2009, č. j.: SOAP/010 - 0360/2009. Protokol je zařazen do spisu o fondu.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Vzhledem k nevelkému množství dochovaných písemností poskytují archiválie souboru

Místní národní výbor Mezholezy omezené možnosti studijního a úředního využití. Informačně nejcennější zápisy ze schůzí pléna a ze schůzí rady MNV se zachovaly z let 1951 - 1990. Popisují činnost a historii MNV komplexně, činnost členů a funkcionářů národního výboru, dále zajišťování plnění plánů a dodávek zemědělské výroby určené k zásobování obyvatelstva v uvedeném časovém období. Studium finančního hospodaření MNV je limitováno malým množstvím dochovaných knih a spisů ekonomického charakteru z let 1946 - 1990. Za zmínku také stojí spis evidence obyvatel z let 1981 - 1990 a spisy týkající se výstavby v obci.

Fond MNV Mezholezy obsahuje informace o politických, správních a hospodářských dějinách obce.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Ve Státním okresním archivu Domažlice v roce 1961 archivní soubor Místní národní výbor Mezholezy uspořádal Jan Kvídera, v roce 1991 fond pořádala Iva Záhořová a v roce 2006 revidovala a inventární seznam k němu sestavila Lenka Strádalová. Archivní pomůcku zpracovala a podle poslední platné metodiky inventární seznam upravila Miroslava Bauzová.

Horšovský Týn, dne 9. 12. 2009

Miroslava Bauzová

Seznam použitých pramenů a literatury

a) Prameny

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Horšovský Týn: i. č. 266, sig. I/18, k. č. 38

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Horšovský Týn: i. č. 275, sig. I/21, k. č. 40

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Horšovský Týn: i. č. 428, sig. 196, k. č. 352

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Horšovský Týn: i. č. 428, sig. 196, k. č. 353

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Horšovský Týn: i. č. 583, sig. 45.1, k. č. 404

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Horšovský Týn: i. č. 798, sig. vnitř./9, k. č. 512

b) Literatura

Statistický lexikon obcí v republice Československé, vydán ministerstvem vnitra a Státním úřadem statistickým na základě sčítání lidu z 1. prosince 1930, Praha 1934

Historický Lexikon obcí České republiky 1869 – 2005. I. a II. díl, Praha 2006

Seznam obcí v zemí českých podle správního rozdělení z 1. února 1949. Praha 1949

Gabriela Čechová: Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích 1945 – 1960. In: Archivní časopis, 12, 1962, s. 129 - 153

Josef Nuhlíček: Spisová služba národních výborů v letech 1945 – 1955. In: Archivní časopis, 5, 1955, s. 135 - 146

Eva Šmilauerová: Správní vývoj a diplomatika písemností okresních národních výborů v letech 1945 – 1960. In: Sborník archivních prací, 32, 1982, s. 43 - 166

Vladimír Štroblík: Vývoj místních a městských národních výborů na území České republiky (1945 – 1990). In: Archivní časopis, 51, 2001, s. 73 - 89

Jaroslav Fusek: Organizace a působnost místních národních výborů. Příručka pro národní výbory. Praha 1947

Stanislav Šulc: Národní výbory, vývoj, právní základy, poslání, práce. Brno 1946

Antonín Profous: Místní jména v Čechách, I. - V. díl, Praha 1954

Seznam použitých zkratek

AP	archivní pomůcka
akce Z	akce zvelebení
bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
ČR	Česká republika
EL NAD	evidenční list národního archivního dědictví
ev. j.	evidenční jednotka
FNO	Fond národní obnovy
Inv. č.	inventární číslo
JAF	jednotný archivní fond
JZD	jednotné zemědělské družstvo
k. č.	karton číslo
KNV	krajský národní výbor
MAV NF	místní akční výbor Národní fronty
MNV	místní národní výbor
MSK	místní správní komise
MV ČSR	Ministerstvo vnitra Československé republiky
NF	Národní fronta
NV	národní výbor
odst.	odstavec
ONV	okresní národní výbor
Sb.	sbírky
sig.	signatura
SOA	státní oblastní archiv
SOkA	státní okresní archiv
Ú. l.	Úřední list
ÚV KSČ	Ústřední výbor Komunistické strany Československa

Pořadací schéma

Všeobecné záležitosti, činnost MNV

sign.

- 53 Organizace, členění, působnost NV
- 54 Směrnice a pokyny nadřízených orgánů
- 55 Národnostní politika, odsun Němců
- 56 Posudky, smlouvy
- 58 Statistika, výkaznictví
- 59 Socialistické soutěžení, zvelebení obce
- 60 Hodnocení, rozbor, evidence
- 64 Živelní pohromy
- 67 Trestní záležitosti
- 67.1 Notářské záležitosti, soudy
- 72 Majetek nabývaný státem, jeho evidence, správa, převody, generální opravy
- 73 Inventarizace majetku
- 78 Volby
- 102.1 Zápisy pléna
- 102.2 Zápisy rady
- 102.3 Zápisy komisí
- 105 Občanské výbory
- 138 Prověrky a revize
- 153 Plány práce MNV
- 156 Elektrizace, telefonizace, rozhlas

Finance

sign.

- 176 Rozpočty
- 178 Dávky, daně, poplatky
- 180 Věci konfiskační, Fond národní obnovy
- 181 Příděly nemovitostí, osídlení
- 182 Pojišťovnictví, spořitelny, půjčky

Zemědělství, lesní a vodní hospodářství

sign.

- 201 Půda, půdní fond, změny kultur, pozemkové úpravy
- 201.1 Evidence půdy, převody a nájmy (příděly půdy)

- 204 Zemědělství
- 205 Soukromí zemědělci, včelařství
- 206 Zemědělské družstevnictví (vznik a činnost JZD)
- 207 Dodávky a výkup zemědělských výrobků
- 208 Vodní hospodářství
- 221 Lesy, honitba
- 246 Ochrana životního prostředí

Místní hospodářství, obchod, doprava

sign.

- 250 Soukromá řemesla, živnosti
- 251 Místní provozovny
- 252 Obchod, zásobování
- 254 Bytová výstavba, hospodaření s byty
- 280 Doprava, silnice
- 280.1 Technické služby, komunální odpad

Výstavba a územní plánování

sign.

- 326 Věci stavební
- 332 Geodézie, kartografie
- 332.1 Těžební a podobné akce
- 333 Vyvlastňování
- 346 Evidence nemovitostí, převody a nájmy

Kultura, církev, školství

sign.

- 401 Kulturní akce
- 402 Kroniky, pamětní knihy
- 403 Kulturní zařízení a kulturní památky
- 431 Církevní záležitosti
- 454 Školství

Zdravotnictví a sociální zabezpečení

sign.

- 526 Zdravotnictví, prevence
- 528 Hygiena, pohřbívání
- 551 Sociální poměry, důchodové zabezpečení, péče o rodiny a děti

Požární ochrana a vnitřní správa

sign.

- 581 Požární ochrana a vnitřní správa
- 601 Spolky a dobrovolné organizace
- 603 Věci vojenskosprávní
- 604 Územní změny katastru obce, vysídlení
- 606 Státní občanství, národní spolehlivost, chování za okupace
- 607 Evidence obyvatel – domovské právo, matriční záležitosti
- 609 Archivy – předarchivní péče
- 612 Názvy obcí, ulic, systém číslování domů
- 614 Ochrana veřejného pořádku
- 618 Čestná občanství, uznání, vyznamenání
- 619 Veřejné sbírky

Inventární seznam

Inv. č.	Signatura	Obsah	Časový rozsah	Číslo ev. j.
---------	-----------	-------	---------------	--------------

Orgány národního výboru

1	102.1	Zápisy ze schůzí pléna	1955 - 1990	N 1
2	102.2	Zápisy ze schůzí rady	1951 - 1980	N 1
3	102.2	Zápisy ze schůzí rady	1981 - 1990	N 2
4	102.3	Zápisy ze schůzí finanční komise	1960 - 1971	N 2
5	102.3	Zápisy ze schůzí zemědělské komise	1962 - 1964	N 2
6	102.3	Zápisy ze schůzí komise pro výstavbu	1961 - 1964	N 2
7	102.3	Zápisy ze schůzí komise pro ochranu veřejného pořádku	1961 - 1980	N 2
8	102.3	Zápisy ze schůzí školské, kulturní, sociální a zdravotní komise	1962 - 1964	N 2
9	102.3	Zápisy ze schůzí bezpečnostní komise	1959	N 2
10	102.3	Zápisy ze schůzí komise sociálního pojištění	1962 - 1964	N 2
11	102.3	Zápisy ze schůzí výboru žen	1955 - 1963	N 2
12		Zápisy ze schůzí výboru žen	1957 - 1961	K 1

Úřad národního výboru

I. Úřední knihy

A. Evidenční knihy

13		Inventární kniha	1967 - 1980	K 2
14		Evidence připomínek a vyřizování schůzí MNV	1983	K 3

B. Účetní knihy

15		Hlavní kniha	1946 - 1947	K 4
16		Hlavní kniha	1948	K 5
17		Hlavní kniha	1949	K 6

II. Spisový materiál

A. Registraturní pomůcky

18		Podací protokol	1957 - 1988	R 1
----	--	-----------------	-------------	-----

Inv. č.	Signatura	Obsah	Časový rozsah	Číslo ev. j.
B. Spisy				
19	53	Organizace, členění, působnost NV	1963 - 1990	N 3
20	58	Statistika, výkaznictví	1981 - 1989	N 4
21	59	Socialistické soutěžení, zvelebení obce	1981 - 1990	N 4
22	60	Hodnocení, rozbor, evidence (rozbor hospodaření MNV, hodnocení práce poslanců)	1963 - 1986	N 4
23	72	Majetek nabývaný státem, jeho evidence, správa, převody, generální opravy	1985 - 1990	N 4
24	73	Inventarizace majetku	1962 - 1987	N 4
25	78	Volby	1968 - 1989	N 4
26	105	Občanský výbor (zápisy ze schůzí)	1977 - 1990	N 4
27	138	Prověrky a revize	1962 - 1990	N 5
28	153	Plány práce MNV	1966 - 1990	N 5
29	156	Elektrizace, telefonizace, rozhlas	1980 - 1990	N 5
30	176	Rozpočty MNV	1947 - 1978	N 5
31	176	Rozpočty MNV	1980 - 1990	N 6
32	178	Dávky, daně, poplatky	1981 - 1988	N 6
33	182	Pojišťovnictví, spořitelny, půjčky	1971 - 1987	N 6
34	206	Zemědělské družstevnictví	1959 - 1990	N 7
35	208	Vodní hospodářství	1964 - 1989	N 7
36	221	Lesy, honitba	1972 - 1989	N 7
37	246	Ochrana životního prostředí	1977 - 1989	N 7
38	251	Místní provozovny (smíšená prodejna, pohostinství)	1980 - 1990	N 7
39	280	Doprava, silnice	1985 - 1990	N 7
40	326	Věci stavební (odvodnění pozemků, soukromé stavby)	1960 - 1990	N 7
41	326	Věci stavební (mateřská škola, víceúčelové hřiště, smíšená prodejna, drobné akce "Z")	1962 - 1990	N 8
42	346	Evidence nemovitostí, převody a nájmy	1962 - 1990	N 8
43	401	Kulturní akce (plán kulturně výchovné činnosti, hudební blahopřání, poutě, oslavy obce)	1974 - 1990	N 8
44	402	Kroniky (podklady)	1985 - 1987	N 8
45	403	Kulturní zařízení a kulturní památky (pomník dukelských hrdinů, kulturní dům)	1972 - 1989	N 8
46	454	Školství (základní škola, mateřská škola)	1970 - 1989	N 8
47	526	Zdravotnictví, hygiena (očkování lidí, zvířat)	1978 - 1990	N 8
48	551	Sociální poměry, důchodové zabezpečení, péče o rodiny a děti (sociální příspěvky, seznam sociálně potřebných občanů, výkazy o sociální péči, rekreace pro důchodce, hovory s mládeží, letní tábor)	1974 - 1990	N 9
49	581	Požární ochrana	1947 - 1989	N 9
50	603	Věci vojenskosprávní	1962 - 1985	N 9

Inv. č.	Signatura	Obsah	Časový rozsah	Číslo ev. j.
51	607	Evidence obyvatel	1981 - 1990	N 9
52	612	Systém číslování domů	1979 - 1990	N 9
53	614	Ochrana veřejného pořádku	1978 - 1985	N 9

Název archivní pomůcky: Místní národní výbor Mezholezy (Horšovský Týn)
Značka archovního fondu: MNV Mezholezy (H. T.)
Časový rozsah: 1946 - 1990
Počet evidenčních jednotek: 16 (6 knih, 1 podací protokol, 9 kartonů)
Počet inventárních jednotek: 53
Rozsah v bm: 0,94 (~~0,07 knihy, 0,01 podací protokol, 0,86 spisy~~) 0,99
Stav ke dni: 9. 12. 2009, 3. 8. 2012
Zpracovatel(é) archivního souboru: Miroslava Bauzová
Zpracovatel(é) archivní pomůcky: Miroslava Bauzová
Počet stran: 20
Počet exemplářů: 4
Schválil: Mgr. Radka Kinkorová
9. 12. 2009 - č.j. SOAP/010 - 0967 /2009